

Література:

1. Босенко І.І. Психологічні особливості сформованості пізнавальної активності у молодших школярів із затримкою психічного розвитку в навчальній діяльності. *Молодий вчений*. 2014. №9. С.166–168.
2. Бутузова Л.П. Психолого-педагогічний супровід молодшого школяра в навчально-виховному процесі. *Інноваційний досвід педагогів дошкільної та початкової освіти Житомищини*. Житомир : ФОП Левковець, 2012. С.227–229.
3. Яковлева О.В. Діагностика соціалізованості молодших школярів/ *Молодий вчений*. 2014. № 7. С.173–176.

МОТИВАЦІЙНА СФЕРА МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ЯК ЧИННИК ПРОЕКТУВАННЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ

Юдіна Н.О.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
nata.yudina17@gmail.com*

Актуальність. Проблема навчально-професійної підготовки майбутніх фахівців сьогодні є актуальною у зв'язку з тим, що у навчальному процесі студент повинен виступати не як пасивний об'єкт педагогічного управління, а як суб'єкт пізнавальної діяльності, який своєю активністю в значній мірі формує свій життєвий простір у майбутньому. Вивчення мотивації як елемента навчальної діяльності, знайшло всебічне відображення в працях психологів, а саме: уявлення про системний характер (С.Д. Максименко); вплив мотивації на діяльність особистості (В.В. Вілюнас, А. Маслоу); мотивацію навчання студентів та полімотивованість навчальної діяльності (В.Ф. Моргун, С.С. Занюк). Мотиваційна складова навчальної діяльності студента є важливою для дослідження тому, що визначає перспективи подальшого життя студента та є чинником проектування життєвого простору особистості

Мета дослідження – визначити особливості мотиваційної сфери студентів юридичних спеціальностей. Об'єктом дослідження є мотиваційна сфера. Предметом дослідження є особливості мотиваційної сфери студентів ЗВО юридичних спеціальностей.

Стан дослідження. У юнацькому віці у структурі мотивації на перше місце виходять мотиви, пов'язані із життєвими планами юнака, його намірами на майбутнє, світоглядом та самовизначенням. Мотиваційна сфера за своєю побудовою має ієрархічний вигляд, включає певної систему різноманітних мотиваційних утворень. У студентському віці основними є потреби в самореалізації, самовираженні, з'ясуванні сенсу життя. На основі соціальної ситуації розвитку відбуваються суттєві зміни у змісті і співвідношенні провідних мотиваційних тенденцій [3].

Чим соціально зрілішим є юнак, тим більше його прагнення спрямовані в майбутнє, тим активніше формуються у нього пов'язані з перспективою життя мотиваційні настанови. У соціально незрілих юнаків переважають мотиви,

пов'язані із задоволенням потреб, які виникають у їх теперішньому. З розвитком соціальної зрілості особистості більше уваги приділяється прогнозуванню наслідків запланованих дій і вчинків не тільки з прагматичних, а й з морально-етичних, духовних позицій. Ускладнення і розширення з віком мотиваційного поля створює передумови для обґрунтованішого прийняття рішень і формування намірів, усвідомленої поведінки [2].

Мотиваційна сфера навчально-професійної діяльності студентів закладів вищої освіти ускладнюється: зростає роль позитивних соціальних мотивів, набуває значущості група професійних мотивів (інтерес до професії, бажання в майбутньому займатися саме цією професією), умовою успішності є сформоване вміння самостійно вчитися, підкріплене внутрішньою мотивацією. Перетворення зовнішніх стимулів на позитивні мотиви навчання у студентів є складним процесом, що визначається співвідношенням громадського та індивідуального в житті людини, ціннісних орієнтацій, інтересів та ідеалів [4]. Мотивація навчання у студентів виступає як чинник подальшого розвитку, стає джерелом інтелектуальної активності, мобілізує творчі сили на пошук і рішення завдань, є найважливішою внутрішньою умовою розвитку прагнення до самоосвіти [1].

Для нашого дослідження було використано методики: «Вимірювання мотивації досягнення» (за А. Мехрабіаном), «Діагностика соціально-психологічних установок особистості в мотиваційно-потребовій сфері» (за О. Потьомкіною), «Опитувальник афіліації» (за Р.С. Немовим), у дослідженні приймали участь 30 студентів юридичних спеціальностей.

За результатами методики дослідження мотивації досягнення визначено, що для більшості (56%) опитаних студентів характерна мотивація успіху в навчальній діяльності. Вони націлені на засвоєння нових знань та формування умінь та навичок, які необхідні для майбутньої професійної діяльності, ставлять перед собою позитивну і важливу освітню мету, досягнення якої розцінюється ними як успіх. Вони налаштовані на досягнення бажаного навчального результату, здатні мобілізувати свої ресурси та виявляти активність у досягненні поставленої мети. Загалом для таких студентів характерне позитивне ставлення до навчання, вони зазвичай здатні мобілізуватись для виконання дуже складних завдань.

Натомість 27% респондентів мають сильну мотивацію уникати невдач. Вони не впевнені у власній здатності вчитися, зосереджені не на отриманні знань, а на отриманні оцінки. Як результат, у них немає сильного інтересу до навчання, і їхнє ставлення до навчального процесу часто байдуже або негативне. Такі студенти не відчувають позитивних емоцій від навчальної діяльності, вони здебільшого бояться відповідальності, помилок і покарань за неправильно підготовлені навчальні завдання.

У 17% студентів існує невиражена мотивація досягти успіху або уникнути невдач у навчальній діяльності. Такі студенти можуть по-різному ставитись до навчальних завдань: у деяких ситуаціях вони виявляють бажання досягти успіху, в основному ситуації, які для них є неприємними (контрольна робота, тести) або пов'язані з інтересами – завданнями з улюбленої теми. В інших

ситуаціях вони орієнтовані на уникнення невдач (наприклад, коли потрібно виконати завдання з предмета, який не подобається, або завдання недостатньо важливе для остаточного оцінювання). У цих випадках студенти не намагаються використовувати власні ресурси та формально ставляться до завдання або взагалі не виконують його.

Таким чином, досліджуваним більш властива мотивація досягнення у навчальній діяльності, ніж мотивація уникнення невдач. Вони більше схильні ставити важливі освітні завдання та докладати зусиль для їх досягнення, ніж уникати відповідальності за власне навчання. Ця мотивація навчання відповідає загальним психологічним законам розвитку особистості в юнацькому віці та відображає спрямованість на доведення власної зрілості та компетентності, здатність самостійно та відповідально ставитись до цілей навчання, оскільки мотивація досягати успіху у результаті наполегливої праці оптимізує їх подальше навчання, життєве та професійне самовизначення.

За результатами дослідження соціально-психологічних установок особистості виявлено, що 52% респондентів зосереджені на процесі діяльності. Вони отримують задоволення від своєї діяльності, не маючи сильного бажання досягти високої ефективності. У навчальній діяльності така мотиваційна настанова може бути пов'язана з пізнавальними потребами суб'єкта, задоволенням, яке він отримує в процесі навчання. Студент безпосередньо бере участь у процесі пізнання і це приносить йому емоційне задоволення. Домінування внутрішньої мотивації характеризується проявом власної активності в процесі навчання. Орієнтація на результат діяльності характерна лише для 36% студентів, вони ставлять високі цілі і впевнені в своїх силах їх досягти. Визначена спрямованість у навчальній діяльності характеризується тим, що засвоєння матеріалу є не метою, а засобом досягнення інших цілей. Це може бути отримання гарної оцінки, сертифікату, диплому, стипендії, похвали, визнання товаришів. Мотиваційні настанови 12% вивчених студентів не мають яскраво вираженої спрямованості.

За результатами дослідження афіліації виявлено, що переважна більшість досліджуваних (49%) прагнуть встановлювати стосунки з оточуючими на основі вираженого небажання бути на самоті, залишитись самотніми. При цьому 32% респондентів мають виражену на високому рівні потребу у афіліації, психологічній близькості із партнерами по спілкуванню, встановлення довірливих стосунків. Незначна частина досліджуваних (19%) мають невиражені дані мотиваційні настанови і не прагнуть до встановлення контактів з однолітками.

Висновки. Дослідження мотиваційної сфери майбутніх юристів виявило, що її наявна структура позитивно впливає на навчально-професійну діяльність майбутніх юристів та сприяє формуванню життєвого простору особистості.

Література:

1. Занюк С. С. Психологія мотивації. К. : Либідь, 2002. 304с.
2. Професійна мотивація працівників органів внутрішніх справ: вивчення та корекція: Науково-практичний посібник / Москаленко А.П., Кобзін Д.О.,

Стародубцев А.А.; Відп. редактор проф. Соболев В.О. Харків: Ун-т внутр. справ, 1999. 98с.

3. Маслоу А. Мотивация и личность; пер. с англ. Ф.П. Тарасевич. СПб. : Питер, 2009. 352 с.
4. Семиченко В.А. Проблемы мотивации и деятельности человека. Модульный курс психологии. К. : Миллениум, 2004. 521 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ПОТРЕБИ У СХВАЛЕННІ

Янко А.В.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
alenayanko391@gmail.com*

Актуальність проблеми. Робота психолога потрібна у багатьох сферах, що зумовлено стрімким розвитком сучасного суспільства. Психолог повинен надавати кваліфікаційну допомогу усім, хто її потребує. Наприклад, у сфері освіти – учням, їх батькам, учителям; у сфері зайнятості – тим хто обирає, шукає або змінює місце роботи; в соціальній сфері – інвалідам, непрацевдатним та іншим незахищеним верствам населення. Сучасний психолог повинен уміти розвивати як індивідуальність, так і формувати готовність будь-якої людини до життя в суспільстві.

До найбільш важливих професійних якостей психолога відносяться спроможність ефективно спілкуватися з людьми, емпатійність та мотиваційна налаштованість на успішну діяльність, що достатньо сформовані вже на етапі навчання у виші. У вивченні особливостей міжособистісного спілкування студентів-психологів враховувались ідеї таких дослідників, як В.І. Авраменко, О.О. Бодальов, М.М. Заброцький, О.Г. Мирошник [2]. В сучасних дослідженнях Н.В. Даниленко [1] та І.Ф. Осіпчук [3] висвітлені останні тенденції формування інтрапсихічних та комунікативних характеристик майбутніх фахівців-психологів. Проте, специфіка розвитку комунікативних якостей студентів-психологів потребує подальшого вивчення з огляду на важливість даного питання у професійному становленні особистості психолога-професіонала та необхідність пошуку детермінант успішної професійної діяльності фахівців даної спеціальності, їх потреби у схваленні, зокрема.

Мета роботи – проаналізувати результати дослідження міжособистісної взаємодії студентів з різним рівнем потреби у схваленні.

Методика та організація дослідження. Для діагностики особливостей міжособистісного спілкування студентів-психологів з різним рівнем потреби у схваленні використані методики: тест «Оцінка рівня схильності до спілкування» (В.Ф. Ряховський); методика діагностики комунікативної установки (В.В. Бойко) та Тест для оцінки потреби у схваленні (Д. Крауна, Д. Марлоу). У дослідженні взяли участь 60 студентів (47 дівчат та 13 хлопців), які навчаються у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г.Короленка за спеціальністю «Психологія».